

RAZLOZI KOJIMA RATKO PERIĆ PORIČE NADNARAVNOST MEĐUGORSKIH UKAZANJA

Izlaganje na predstavljanju knjige Ratko Perić, *Djevice premudra – O Međugorju iz ljubavi prema istini*, Varaždinske Toplice, 2024., 262 str., Sarajevo, 13. 11. 2024.

Na leđnoj stranici omota čitatelji mogu naći osnovne podatke o autoru, ali ja ih ovdje dopunjavam i podacima iz knjige *Vrhbosanska katolička bogoslovija 1890.-1990.* (Sarajevo: 1993.) gdje je R. P. bio profesor od 1974. do 1979. te predavao mariologiju, ekumensku teologiju i druge predmete. Podsjećam da je doktorirao na Urbaniani u Rimu 10. prosinca 1971. s disertacijom *Smisao evangelizacije u perspektivi anonimnog kršćanstva* (izvadak preveden i tiskan u Sarajevu 1976.). U Zagrebu je 1987. tiskan njegov komentar *Dekret o ekumenizmu – Unitatis redintegratio* Drugog vatikanskog sabora. U Mostaru je god. 1993. tiskao svoju prvu knjigu *Ekumenske nade i tjeskobe*.

Teolog i voditelj duhovnih vježbi temeljenih na Bibliji

R. P. kao profesor bavio se ekumenizmom, mariologijom, poviješću biskupijskih svećenika na području Bosne i Hercegovine, bl. Alojzijem Stepincem te o tim područjima pisao knjige i članke. On je još kao mlad svećenik počeo davati duhovne vježbe temeljene na biblijskim likovima i događajima. Ta razmatranja redovnicama, svećenicima, bogoslovima dorađivao je u knjige služeći se solidnom literaturom na engleskom i talijanskom. U članku „Ratko Perić“ na Wikipediji navedeno je 13 naslova iz ovog niza, tiskanih od 1995. do 2015. Nakon toga slijedile su još dvije: *Kristove poruke sedmorim Crkvama: duhovne vježbe svećenicima* (Mostar: 2018.) te *Nada koja ne postiđuje: duhovne vježbe svećenicima po blaženom Alojziju Stepincu* (Mostar: 2018.). Urednik *Crkve na kamenu* prof. dr. Božo Goluža, prigodom predstavljanja ove knjige 7. veljače 2019. u Mostaru istaknuo je kako je to 26. knjiga biskupa Perića: „Bog je pisca ove knjige nadahnio željom za učenjem, a kao svećenika voljom za pisanjem: on je nastojao Božje milosti sa zahvalnošću primati i marljivošću umnažati Bogu na slavu i na dobro ove Crkve.“

Za ilustraciju Perićeva teološkog i svećeničkog djelovanja navodim knjigu *Isusove sugovornice: duhovne vježbe* (Mostar: 2010., 264 stranice). U njoj obrađuje 16 novozavjetnih žena s kojima se Isus susretao, neke od

njih iscijelio, a svima iskazivao ljubav i poštovanje. Takva Isusa predlaže svećenicima kao inspiraciju za suradnju sa ženama u župi, u vodstvu pjevanja i uređenju crkve, u katehezi, u karitativnom djelovanju, kako ističe u „Uvodu“ (str. 9-12). Intervent Pilatovice tokom suđenja Isusu, koju spominje jedini Matej (Mt 27,19), pjesnički proširuje u mogućnost da je sa svojega prozora gledala mučenje Isusa tokom suđenja i povezuje s patnjama Židova u dvadesetom stoljeću: „Spomenimo usput ovdje paradoksalnu činjenicu da je Pilatovica, kao poganka, počastila Isusa titulom ‘Pravednika’, onim istim naslovom kojim će Židovi kasnije počastiti svakoga nežidova koji se bude zalagao za spašavanje Židova u vrijeme holokausta“ (223). Pilatovu kasniju sudbinu iskoristio je za poticaj na odgovorno življenje pred Bogom kojemu ćemo polagati račune kako smo živjeli po Istini i Pravdi na ovome svijetu, u ovome tijelu smrtnome (227-232).

Nov povod za povratak problemu starom 40 godina

U knjizi *Ogledalo pravde* zabilježen je dio razgovora na hrvatskom odjelu Radio Vatikana s Ratkom Perićem 12. lipnja 1992., dan nakon što je bilo proglašeno njegovo imenovanje za biskupa koadjutora u Mostaru. Na upit: „Pred Vama je Međugorje. Kakav ćete stav zauzeti prema njemu?“ odgovorio je kako vjeruje da će Gospa posredovati za pobjedu istine. Citirao je latinsku izreku o veličini istine koja pobjeđuje i zaključio: „S pomoću Božjom, molit ćemo i raditi na tome“ (str. 141). U prvim godinama svoje biskupske službe branio je izjave i poteze biskupa Pavla Žanića u vezi s doživljajima međugorskih vidjelaca koji su ispočetka bili optimistični, a kasnije kritični. Kada su biskupijski svećenici u Mostaru god. 1992. pod vodstvom Tome Vukšića spremali Zbornik povodom pedesete obljetnice svećeništva i dvadesete obljetnice biskupstva svojega ordinarija, odlučili su uvrstiti i njegove izjave o doživljajima međugorskih vidjelaca te o katoličkom štovanju Majke Isusove (*Istina oslobađa. Zbornik biskupa Pavla Žanića*, str. 287-314). Mons. Ratko Perić preuzeo je službu ordinarija u Mostaru 24. srpnja 1993. i obavljao je do 11. srpnja 2020. Kao i njegov prethodnik, tražio je da župnik i kapelan u Međugorju imaju dekret mjesnog biskupa, a svećenici koji poslužuju hodočasnike da imaju redovne ovlasti za dijeljenje sakramenata. Zadržao je u svojim tekstovima kritičan stav biskupa Žanića prema doživljajima vidjelaca.

U knjizi koju večeras predstavljamo ključno je poglavlje: „Svetostolička komisija za Međugorje 2010. - 2014.“ (44-69). U njemu kaže da je tu komisiju vodio kardinal Camillo Ruini, navodi imena članova i upućuje na knjige dvojice novinara koji su odvojeno objavili na talijanskom

rezultate rada god. 2020. Komisija je prihvatila izjavu liječnice dr. Darinke Šumanović-Glamuzina koja je u prvom tjednu „ukazanja“ prisustvovala jednome takvu događaju te ustvrdila da djeca doživljavaju nešto zbiljsko i neobično i da se „pojava“ predstavila kao „kraljica mira“. Zato je Ruinijeva komisija predložila da se doživljaji prvih sedam dana priznaju kao nadnaravni. R. P. je to usporedio s kasnijim Vickinim izjavama te ustanovio da se kazivači ne slažu.

Razlozi koji, prema našem autoru, doživljaje „vidjelaca“ čine ishitrenim, i stoga ne nadnaravnim:

- Tri hercegovačka franjevca nametala su se da budu duhovni vođe skupine vidjelaca (fra Jozo Zovko, fra Tomislav Vlašić i fra Slavko Barbarić).

- Manipulacije s vidljivim znakom koji je opisao samo Ivan Dragičević, a ostalima je „Gospa“ zabranila da to učine jer je jedan član biskupove komisije na vrijeme javio neka za to pitaju Gospu.

- Nekritično upisivanje čudesnih ozdravljenja u župnu knjigu, bez prilaganja dokumenata o bolesti i eventualnom ozdravljenju, a kasnije je ustanovljeno da su umrli neki kojima je Gospa najavila ozdravljenje

- Gospa je preko Vicke tražila da dva franjevca, premještena iz Mostara zato što nisu priznavali osnutak katedralne župe, ustraju u redovničkoj neposlušnosti, a da biskup treba poslušati nju.

- Doživljaji vidjelaca traju više od 40 godina tako da se nekima Gospa ukazuje u mjestu boravka pojedinačno, nekima u manjoj skupini u Međugorju, jednoj samo na rođendan.

- Pokušaj premještanja Gospina rođendana s tradicionalnog datuma 8. rujna na 5. kolovoza, iz čega je izrastao Mladifest Međugorje.

- Iako su neki od vidjelaca u prvim godinama najavljivali da kane poći u duhovno zvanje, nitko nije ušao niti ustrajao; mladići su se bogato poženili, a djevojke udale.

- Navodne Gospine poruke formulirane su riječima koje su vidioci slušali u propovijedima svećenika u Međugorju.

- Pred početak „ukazanja“ cijeloj grupi netko od njih uzvikne: „Evo je!“, a na kraju „Odlazi!“ - što je očiti znak isforsiranosti doživljaja

- Moralni život nekih svećenika koji su grešno podupirali vidiocima baca sjenu na događaje; tu se prvenstveno misli na Tomislava Vlašića koji je otpušten iz franjevačkog reda i svećeničke službe te čak izopćen iz Crkve.

- Dok je fra Jozo Zovko bio u zatvoru, Gospa ga je proglasila svecem te Vicka tvrdila da im se ukazao zajedno s Gospom.

Za sve te tvrdnje Ratko Perić navodi citate iz Kronike župe Međugorje dok su je vodili fra Tomislav Vlašić i fra Slavko Barbarić te

izjave pojedinih vidjelaca francuskom mariologu Renéu Laurentinu i drugima koje su tiskane i širene u prilog njihovim doživljajima.

U „Uvodnoj riječi“ za ovu knjigu autor navodi da je taj tekst napisao u Mostaru 31. svibnja 2024. Dok je knjiga još bila u tisku, Dikasterij za nauk vjere u Rimu izdao je po odobrenju pape Franje 19. rujna 2024. *Notu* o događajima u Međugorju. U uvodu dokumenta stoji: „Čitatelj će imati na umu da svaki put kad se u ovoj *Noti* spominju Gospine ‘poruke’, to uvijek znači ‘navodne poruke’“ (br. 2). Duhovne plodove kod hodočasnika u Međugorju dokument proglašava pozitivnima i odobrava što se pobožnost hodočasnika s vremenom odvojila od „iskustva navodnih vidjelaca“ (br. 5). U središnje vidove poruka dokument ubraja: Marijino predstavljanje kao Kraljice mira; izvor mira je ljubav koja je kristocentrična; Gospa zove na obraćenje i usmjerava ljude na euharistiju kao događanje Crkve i jačanje vjerničkog bratstva. Dokument navodi potrebu pojašnjenja uz neke poruke iz Međugorja. Za poruku da se slavljenje Gospina rođendana premjesti na 5. kolovoza dokument kaže da je „jasan primjer osobnih želja navodnih vidjelaca“ (br. 30). Od sadašnjeg biskupa nadležnog za župu Međugorje dokument traži da izda dekret „nihil obstat“ za nastavak hodočašća, što je on učinio već 19. rujna i taj dekret objavio u *Crkvi na kamenu*, listopad 2024., str. 6.

To znači da dokument Sv. Stolice ne proglašava doživljaje međugorskih vidjelaca ukazanjima Majke Božje, ali priznaje pozitivne plodove kod hodočasnika i dopušta organiziranje hodočašća.

Pisanu izjavu kardinala Bertonea, kao državnog tajnika Sv. Stolice, iz god. 2007. da se hodočašća u Međugorje mogu obavljati pod uvjetom da se ne smatraju ovjerovljenjem događaja u tijeku koje Crkva još ispituje, biskup Perić protumačio je u ovoj knjizi: „Hodočašća u Međugorje nisu dopuštena ako pretpostavljaju, i ovjerovljuju i drže autentičnim ‘događaje u toku’“ (str. 197). Međutim, većina hodočasnika ne zna za smutljive poruke vidjelaca od navodne Gospe jer dolaze s uvjerenjem da se Gospa tamo ukazala i još uvijek se ukazuje. Zato podnaslov ove Perićeve knjige *O Međugorju iz ljubavi prema istini* ostaje trajno aktualan.

Zaključak

Don Ivan Turudić počeo je studij teologije na KBF-u u Sarajevu, a dovršio na Regina Apostolorum u Rimu god. 1998. gdje je za diplomski obradio temu „Ukazanja“. Zatim je završio postdiplomski studij katoličke mariologije na Marianumu u Rimu 3. veljače 2006. magistrarskim radom „Međugorska ukazanja u svjetlu nekih crkvenih dokumenata i intervenata“.

On je u Mostaru 2023. izdao svoje znanstveno djelo *Biskup Perić i međugorski fenomen: Biskupska služba poučavanja mons. Ratka Perića i međugorski fenomen* (426 stranica; bibliografija str. 277-287). U njemu zorno analizira propovijedi biskupa Perića u Međugorju i o Međugorju sa stajališta katoličkog nauka o biskupovoj službi poučavanja. U knjizi koju večeras predstavljamo Mons. Ratko Perić ne nastupa kao biskup, nego kao katolički teolog koji se poziva na Pavlovo načelo o „razumskom bogoslužju“ (*logikē latreía* – Rim 12,1), kao opreci izvanjskim ceremonijama (str. 11-12 i 75). Kad na str. 155 skreće pozornost da vidioci koji žive izvan Međugorja tvrde kako im se Gospa ukazuje jednom godišnje, a oni koji žive u svojoj rodnoj župi ističu da im se ukazuje svaki dan, hoće reći da se to protivi vjerničkoj pameti. Zato preporučam ovu knjigu za studiozno čitanje.

Mato Zovkić